

Statens vokseværk fortsætter, og det er dårligt nyt dansk økonomi

Børsen den 2 juni 2022

Et af de store spørgsmål, der burde stilles oftere i dansk økonomisk politik, er, hvor stor den offentlige sektor kan blive. Mens det er fristende at løse alle politiske problemer ved at designe en løsning med større offentligt forbrug, er det langt fra gratis.

Statistikken viser, at der aldrig har været så mange offentligt ansatte som nu, og trenden ser ud til at fortsætte. Spørgsmålet er derfor mere presserende end nogensinde.

I en ny analyse fra Cepos viser Mads Lundby Hansen og Jørgen Sloth Bjerre Hansen, at den offentlige beskæftigelse steg fra februar 2020 til marts 2022 med 34.000 ansatte. Alene i marts i år steg antallet af offentligt ansatte med 1500 og nåede en total på 869.000. Finansministeriet forventer p.t., at den offentlige beskæftigelse permanent vil være 20.000 over niveauet fra før 2020.

Baggrunden for det store hop i offentlig beskæftigelse er, at den samlede arbejdsstyrke er vokset cirka 30 pct. siden 1966, mens den offentlige beskæftigelse er vokset cirka 220 pct. Reelt indebærer det, at den private beskæftigelse stort set ikke er vokset i 55 år: Over årene er næsten hele stigningen i Danmarks arbejdsstyrke slugt af den offentlige sektor.

Regner man på produktiviteten i de to halvdele af økonomien, er forskellene også dramatiske. Mens det offentlige forbrugs bidrag pr. ansat til nationalindkomsten er steget 20 pct. i perioden, er det privates bidrag pr. ansat steget 185 pct. Stort set al produktivitsudvikling sker i den private sektor.

Man kunne stadig forsvare en stor offentlig sektor, hvis den bidrog aktivt til privat produktivitet. Det er da også mange politikeres påstand, ligesom visse af mine kolleger til tider er håbefulde for det offentliges positive rolle. De empiriske erfaringer peger dog klart i den modsatte retning. På langt sigt viser økonomisk forskning, at en stor offentlig sektor er forbundet med lavere vækstrater, langsommere produktivitsudvikling og markant mindre iværksætteraktivitet.

Problemerne er for eksempel synlige på, at de fleste store danske virksomheder er gamle - dansk økonomi er ikke god til at skabe nye, store virksomheder. De ses også i den økonomiske politik, som i stadig højere grad siden 1980'erne er indrettet efter at kunne finansiere en stadig større offentlig sektor i stedet for at løse konkrete problemer for erhvervslivet eller borgerne.

En så stor offentlig sektor, som beskæftiger hver fjerde vælger, bliver et rationale i sig selv. Dilemmaet, som man kun sjældent taler om i dansk økonomisk politik, er således, at den historisk store offentlige beskæftigelse også kræver historisk store offentlige indtægter. Dens forudsætning er således en ekstremt produktiv privat sektor, der kan levere skatteindtægter. Men jo større den offentlige sektor bliver, jo svagere bliver hele samfundets økonomiske udvikling.

Christian Bjørnskov